

VALTAKUNNALLISEN MAL-VERKOSTON TOIMINTA LYHYESTI VUONNA 2024

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä hallinnoi kansallista maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) -verkostoa. Työn tavoitteena on tukea jäsenyhteisöjen monipuolista MAL-suunnittelua. Työllä tuetaan jäsenyhteisöjen strategista MAL-työn integraatiota, eheyttävää yhdyskuntarakenteen suunnittelua ja tietopohjaista MAL-yhteensovittamistyötä sekä kaupunkiseutusuunnittelun hyviä käytäntöjä. Vuonna 2024 mukana oli yhteensä 18 jäsenkaupunkia tai -seutua, YM, TEM, VM, LVM, Traficom ja Väylä, ARA, Kuntaliitto ja Aalto-yliopisto, Tampereen yliopisto ja SYKE.

Verkoston vuosittaista toimintaa raamittaa Verkostostrategia, verkostosopimus sekä yhdessä jäsenistön kanssa hyväksytyt ja strategiset painopistealueet sekä viestintäsuunnitelma. Toimintaa ohjaa valtakunnallinen ohjausryhmä, joka koostuu valtion ja Kuntaliiton toimijoista sekä yhdeksästä kaupunkiseutuedustajasta. Ohjausryhmä kokoontuu 5–6 kertaa vuodessa. Vuonna 2024 ohjausryhmän puheenjohtajina toimivat Asta Tuominen Traficomista ja varapj:nä Mariitta Vuorenpää Porin kaupungilta.

Verkoston koordinaatio tukeutuu Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän panokseen ja seutuyhteistyön kokemuksiin. Valtakunnallisella MAL-verkoston rahoituksella seutuyksikössä työskentelee kaksi henkilöä. Verkoston koordinaattorit osallistuvat tarvittaessa valtakunnallisiin työryhmiin sekä Tampereen kaupunkiseudun asiantuntijatyöryhmien työskentelyyn.

MAL-verkoston asiasisällöt painottuvat 2024 seuraaviin pääteemoihin:

- Elinkeinojen kehittämisen ja MAL-suunnittelun yhteistyö (teemaverkosto-yhteistyö),
- Asuin- ja elinympäristöjen laatu, kestävyys ja terveellisyys sekä ikäystävällinen asuin- ja elinympäristö (monimuotoiset asuin ympäristöt ja ikäystävälliset kaupunkiseudut hankkeet),
- Kestävän liikkumisen ja liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteistyö, erityisesti vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfraan kehittäminen kuntine ja seutujen yhteistyönä. Alkuvuonna päättyi kaupunkiseutujen SUMP-suunnittelun kehittämishanke, Kaupsu-SUMP.

Toiminnan kehittämiskokonaisuudet

Elinvoimaiset kaupunkiseudut -teemaverkoston hankekokonaisuus

TEM:n rahoittama Elinvoimaiset kaupunkiseudut -teemaverkosto hankekokonaisuus päättyi 30.4.2024. Hankkeen tuloksista viestittiin jäsenyhteisöille ja sidosryhmille Uutiskirjeessä, Päätösseminaarin muodossa huhtikuussa sekä kirjoitettiin sisällöllinen loppuraportti Suomen Ympäristökeskuksen [julkaisusarjaan](#).

Asuin- ja elinympäristön laadun ja ikäystävällisyyden edistäminen

Asuin- ja elinympäristöjen monimuotoisuuden ja laatua edistettiin toteuttamalla *Monimuotoistuva ja laadukas asuin ympäristö kaupunkiseuduilla – asuin- ja elinympäristön huomioiminen seudullisessa suunnittelussa -hanke*. Ympäristöministeriön rahoittama hanke käynnistyi huhtikuussa ja päättyi

joulukuussa 2024. Hanketta ohjasi MAL-verkoston ohjausryhmä sekä hankkeelle muodostettu aktiivisesti keskusteleva ja asumisen asiantuntijoista koostuva valtakunnallinen projektiryhmä.

Kaupunkiseutujen ikäystävällisyyttä edistettiin vuonna 2024 ympäristöministeriön, ARA:n, Aalto-yliopiston, Suomen ympäristökeskuksen, MAL-verkoston ja WHO:n Ikäystävälliset kaupungit -verkoston yhteistyökokonaisuudella vuosina 2024-2025. Hankekokonaisuudella lisätään ikäystävällisten asuin- ja elinympäristöjen tietopohjaa ja hyvien käytäntöjen leviämistä. Hankekokonaisuutta ohjaa ministeriöstä, ARasta ja hanketoteuttajista koottu ohjausryhmä. MAL-verkoston osuus keskittyy *kaupunkiseutujen* yhdyskuntarakenteen ikäystävällisyyteen *Ikäystävällisten kaupunkiseutujen kehittäminen* -hankkeen muodossa. Kaupunkiseutujen ikäystävällisyys osuus toteutetaan yhdessä YM:n ja SYKE:n kanssa ja se jatkuu raportoinnin ja julkistusten osalta alkuvuoteen 2025. Hankkeessa on järjestetty laaja ja avoin webinaari keväällä 2024, Seutuanalyysi-työpaja syyskuussa sekä kaupunkiseutuhaastattelut kolmelle kaupunkiseudulle syksyllä 2024 (Joensuun, Jyväskylän ja Porin kaupunkiseudut). Ikäystävälliset kaupunkiseudut foorumi järjestetään helmikuussa 2025.

Kestävän liikkumisen ja liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteistyösuunnittelu

Traficom, ympäristöministeriön, MAL-verkoston koordinaation ja seutujen yhteinen Kaupsu SUMP -hanke kaupunkiseututasoisen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelman eli SUMP-suunnittelun kehittämiseksi viimeisteltiin keväällä. Työ raportoitiin alkuvuonna 2024 tuloswebinaarissa ja laatimalla loppuraportti ja ohjeistus seudullisesta SUMP-suunnittelusta Traficom [julkaisusarjassa](#).

Varsinaisena vuoden 2024 yhteistyöhankkeena oli *Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfran maankäytön kehittämisen hyvien käytäntöjen selvityshanke: VAIHTO*. Hanke käynnistyi helmikuussa ja kesti joulukuulle 2024. Hankkeessa toteutettiin vuoden mittaan 3 yhteistyötilaisuutta sekä laaja haastattelukierros. Hanke toteutettiin yhdessä valtion liikennehallinnon kanssa ja se tuki valtion tavoitetta EU:n AFIR asetuksen toteuttamiseksi ja kaupunkiseutujen omia tavoitteita tieliikenteen käyttövoimien vaihtoehtoisen jakeluinfran kehittämiseksi. Hanketta ohjasi valtakunnallinen ohjausryhmä, jossa oli seutuedustus.

MAL-verkosto järjesti vuonna 2024 kolme laajempaa seminaaria (kaksi keväällä ja vuosiseminaari 27.11.2024) sekä lukuisia hanketyöpajoja ja webinaareja. Lisää verkoston toiminnasta voi lukea: <https://mal-verkosto.fi/>